

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

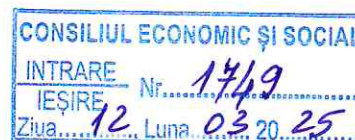
Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 59/2023 pentru aprobarea Strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 59/2023 pentru aprobarea Strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 12.03.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- abordarea inițiatorului nu atribuie niciun rol partenerilor sociali, în general, și organizațiilor sindicale, în special, în niciuna din direcțiile de acțiune sau măsurile regăsite la nivelul planului de acțiune, mai ales în condițiile în care tranziția de la școală la viața activă este o parte importantă la nivelul sistemului educațional, unde atât sindicatele, cât și patronatele sunt entități interesate de prim rang. Respectarea acestui statut implică o direcție de acțiune sau o măsură care să vizeze în mod direct tranziția de la școală la viața activă cu implicarea partenerilor sociali;

- se impune ca mecanismul de monitorizare propus în cadrul proiectului de act normativ să fie unul tripartit, astfel încât acesta să includă atât sindicatele, cât și patronatele, acestea având un rol semnificativ în promovarea și susținerea competențelor verzi în rândul angajaților, în promovarea locurilor de muncă verzi (sustenabile), în conștientizarea importanței competențelor verzi și a tranziției ecologice. Accesul partenerilor sociali la monitorizarea planului este o recomandare care asigură o calibrare a planului de acțiuni la nevoile pe care piața muncii le înregistrează, ea fiind administrată în mod direct de partenerii sociali;
- mecanismul de monitorizare (măsura M1.1.6.) ar trebui să fie de tip tripartit, deoarece presupune o abordare cuprinzătoare, experiență și expertiză, consolidează responsabilitatea comună pentru a asigura succesul strategiei prin oferirea unui rol și a unei responsabilități fiecărei părți, ceea ce asigură o mai bună coordonare între politicile educaționale și cele de mediu, crește transparența procesului și consolidează încrederea între părțile implicate;
- Strategia națională privind educația pentru mediu se desfășoară pe mai multe paliere: educație formală și nonformală, resursă umană, inclusiv formarea cadrelor didactice, investiții, resurse deschise și parteneriate. Observăm că sindicatelor și patronatelor nu li se atribuie niciun rol în niciunul din aceste paliere. Din acest punct de vedere strategia este dezechilibrată, având în vedere că atât sindicatele, cât și patronatele, sunt implicate în diverse proiecte privind educația pentru mediu, economia circulară etc. și ar putea aduce o contribuție relevantă în implementarea acestei strategii, în mod special în formarea resursei umane, încheierea parteneriatelor și schimburilor de experiență. La rubrica „Descriere” din cadrul măsurii M1.1.7. propunem introducerea patronatelor și a sindicatelor în enumerarea entităților cu care se vor încheia parteneriate, precum și menționarea acestora în cadrul coloanei dedicate „*Instituțiilor responsabile/implicate*”;
- este necesar ca la nivelul M.1.1.7, alături de patronate, să fie menționate și sindicatele, deoarece abordarea ONG, parteneri sociali, este de natură să asigure un cadru de reprezentare a interesului echilibrat, dar și de integrare a planului în acest cadru;
- este necesar ca la nivelul M.2.1.1. să fie menționați partenerii sociali, acest demers fiind unul important din perspectiva asigurării unei sinergii instituționale în ceea ce privește tranziția climatică. Aceasta din urmă necesită o abordare integrată, astfel că integrarea partenerilor sociali constituie un demers de cadrul strategic european specific tranziției climatice. Proiectul de act normativ neglijează această abordare în relația cu actorii interesați, astfel că recomandăm remedierea abordării propuse;

- considerăm oportună completarea Măsurii/Activității M.2.1.2. prin introducerea asociațiilor de business (reprezentanților mediului de afaceri), a organizațiilor patronale și a organizațiilor sindicale în coloana dedicată „*Instituțiilor responsabile/implicate*”. Prin completarea propusă, se are în vedere creșterea numărului de actori implicați în activitatea de dezvoltare a unor aplicații mobile pentru monitorizarea mediului și/sau protejarea în situația unor dezastre naturale prin implicarea mediului de afaceri privat în lista instituțiilor responsabile/implicate. Astfel, companiile private vor aduce un plus valoare aplicațiilor dezvoltate prin prisma expertizei avute, prin elaborarea unor soluții avansate și metode prin care să se îndeplinească obiectivele regăsite în Strategia Națională, eficientizând modalitatea prin care elevii însușesc cunoștințe privind mediul înconjurător și schimbările climatice în directă legătură cu competențele generale și specifice privind educația pentru mediu din programele școlare;
- în cadrul măsurii M.2.2.1 este necesar să fie menționați partenerii sociali, în condițiile în care sistemul educațional trebuie să manifeste o legătură cu piața muncii, astfel că locurile de muncă sau contextele de producție constituie locații care pot sprijini contexte de învățare diferite, dar și un cadru de înțelegere superior. De altfel, partenerii sociali organizează periodic vizite în cadrul companiilor, porți deschise etc., astfel că toate acestea pot fi integrate în planul de acțiune, dat fiind faptul că deja există o preocupare pentru economia circulară și schimbările climatice la nivelul partenerilor sociali;
- cu referire la măsura M.2.4.3, se propune înființarea unor cluburi cu activități dedicate protecției mediului și schimbărilor climatice, însă considerăm că ar trebui să se țină cont de infrastructura deja existentă la nivelul Ministerului Educației și Cercetării, precum Palatele Copiilor (denumite anterior Cluburile Copiilor). Acestea dispun de clădiri și cadre didactice care ar putea susține astfel de activități. O bună practică în acest sens este exemplul de la Sighișoara, unde există un cerc dedicat educației de mediu. Recomandăm integrarea acestor structuri în strategie, pentru a asigura accesibilitatea tuturor copiilor, indiferent de nivelul social;
- în ceea ce privește măsura M.3.2.2, considerăm că formularea actuală este prea generală și ar fi mai adecvat să se menționeze explicit „*Semnarea de parteneriate între Ministerul Educației și Cercetării și instituțiile omoloage internaționale/ europene*” pentru a facilita participarea la astfel de inițiative. De asemenea, propunem completarea măsurii cu crearea unei rețele naționale pentru schimb de experiență și networking între școli din județe diferite sau din același județ;

- raportat la măsurile aferente OS 3.4, apreciem că formularea „*Școala devine un hub al sustenabilității în comunitate*” necesită clarificări privind implementarea practică. În plus, considerăm că măsura M 3.4.1 ar trebui ajustată. Infrastructura de colectare selectivă nu ar trebui amplasată în proximitatea școlilor, ci mai degrabă ar trebui create spații verzi unde elevii să poată desfășura activități educaționale în aer liber. Recomandăm completarea acestei măsuri prin facilitarea unor mini-proiecte de cercetare aplicată, cu beneficii directe pentru comunitate și calitatea vieții;
- la OS 4 propunem, de asemenea, introducerea organizațiilor patronale și a organizațiilor sindicale din domeniul învățământului și mediului în coloana dedicată „*Instituțiilor responsabile/implicate*”.
- sunt măsuri care nu au indicatori de performanță definiți în termeni cantitativi și calitativi, ceea ce conduce la îngreunarea procesului de monitorizare și evaluare, dar și la o incertitudine privind asigurarea surselor de finanțare pentru realizarea activităților;
- în condițiile în care formarea resursei umane de calitate presupune o implicare clară a partenerilor sociali în a consolida relația dintre situațiile de muncă și resursa umană din sistemul de educațional, este necesară menționarea partenerilor sociali la nivelul M.4.1.1. De altfel, inclusiv la nivelul legii educației, există referințe importante cu privire la relația cu piața muncii, astfel că integrarea partenerilor sociali în cadrul acestei măsuri este o recomandare necesară, dat fiind faptul că aceeași forță de muncă este reprezentată de partenerii sociali în diferite contexte care vizează schimbările climatice;
- în cadrul măsurii M.4.2.4, este necesar să fie menționată posibilitatea ca mentorii să provină inclusiv din zona partenerilor sociali, alături de ONG-uri. Proiectul de act normativ manifestă o expunere importantă a ONG-urilor în detrimentul partenerilor sociali, or, acest lucru neglijează diversitatea de interese, precum și nevoia de resurse și capacități;
- suplimentar, observăm că strategia nu include o componentă dedicată implicării părinților în procesul educației pentru mediu, deși acest aspect este esențial pentru succesul pe termen lung al educației de mediu. Propunem introducerea unei măsuri care să vizeze implicarea părinților în activitățile și proiectele educaționale de mediu, având în vedere că problemele ecologice sunt cauzate în principal de adulți;
- considerăm relevantă menționarea program internațional „Eco-Școala”, implementat și în România, care oferă un sistem de certificare pentru școli. Totuși, având în vedere că acest program implică costuri, ar putea fi utilizat doar ca sursă de inspirație pentru

dezvoltarea unui sistem de evaluare național, gratuit și accesibil tuturor instituțiilor de învățământ;

- WWF România, împreună cu ViitorPlus – Asociația pentru dezvoltare durabilă și Asociația Greeninitiative, au dezvoltat în 2016 un curriculum opțional de tip CDS („Școli verzi”), care include materiale digitale și resurse pentru educația privind dezvoltarea durabilă. Acest material este actual, atractiv și disponibil și în limba engleză. Este necesar ca Ministerul Educației și Cercetării să analizeze posibilitatea integrării acestui curriculum în oferta educațională existentă;
- planul definește acțiuni concrete și termene de implementare, însă nu include un buget detaliat aferent fiecărei măsuri propuse. Lipsa unui buget clar poate afecta fezabilitatea implementării măsurilor prevăzute, limitând accesul la finanțare și punând în dificultate instituțiile responsabile cu aplicarea planului;
- indicatorii asumați la nivelul planului de acțiuni nu au un caracter cantitativ și nici nu sunt SMART (specifici, măsurabili, abordabili, definiți în timp), iar această situație face extrem de dificilă atât monitorizarea planului, cât și corelarea acțiunilor cu sursele concrete de finanțare. De altfel, corelarea dintre planurile de acțiuni și finanțare se realizează prin indicatori cantitativi care sunt imperativi necesari asigurării unei concretețe sporite atât a planului, cât și a procesului de implementare.

Președinte,
Sterică FUDULEA